

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 62/22
Λουξεμβούργο, 7 Απριλίου 2022

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις
C-475/20, Admiral Gaming Network, C-476/20, Cirsia Italia,
C-477/20, Codere Network, C-478/20, Gamenet, C-479/20, NTS Network,
C-480/20, Sisal Entertainment, C-481/20 και C-482/20 Snaitech

Αυτόματες μηχανές τυχερών παιγνίων: κατά τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα Α. Ράντου, ο σκοπός της καταπολέμησης των κινδύνων εξάρτησης από τα τυχερά παίγνια μπορεί να δικαιολογήσει μείωση των αμοιβών και των προμηθειών που καταβάλλονται στους παραχωρησιούχους

Στο εθνικό δικαστήριο αναπόκειται να διερευνήσει ποιοι είναι οι πραγματικοί σκοποί τους οποίους επιδιώκει η σχετική εθνική κανονιστική ρύθμιση

Με συμβάσεις παραχώρησης που συνήφθησαν το 2013, κατόπιν προκήρυξης διαγωνισμού η οποία δημοσιεύθηκε το 2011, ανατέθηκε σε διάφορες εταιρίες η εκμετάλλευση τυχερών παιγνίων που διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα στην Ιταλία. Η προκήρυξη αυτή όριζε τον τρόπο καθορισμού της προμήθειας των παραχωρησιούχων.

Το 2014 θεσπίστηκε εθνική νομοθετική ρύθμιση¹, η οποία προέβλεπε μείωση των κρατικών πόρων που επρόκειτο να διατεθούν, ως προμήθεια, στους ως άνω παραχωρησιούχους για το 2015. Ο νόμος αυτός όριζε ότι, κατά την άσκηση των δημόσιων καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί, οι παραχωρησιούχοι θα καταβάλλουν επίσης ετησίως, πέραν των τακτικών τους καταβολών προς το Δημόσιο, το ποσό των 500 εκατομμυρίων ευρώ, έκαστος κατ' αναλογία προς τον αριθμό των μηχανημάτων που του έχουν παραχωρηθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2014. Τα υπόλοιπα ποσά που θα απέμεναν διαθέσιμα για τις αμοιβές και προμήθειές τους θα ανακατανέμονταν μεταξύ τους. Κατ' εφαρμογήν της ρύθμισης αυτής, έγινε εκκαθάριση των αντίστοιχων οφειλόμενων ποσών καθώς και της εισφοράς η οποία ανακατανεμήθηκε μεταξύ όλων των φορέων εκμετάλλευσης του κλάδου των τυχερών παιγνίων, και όχι μόνο μεταξύ των παραχωρησιούχων.

Οι παραχωρησιούχοι προσέφυγαν δικαστικώς κατά της εισφοράς, υποστηρίζοντας ότι μειώνει σημαντικά το περιθώριο κέρδους τους και ότι αντιβαίνει προς το δίκαιο της Ένωσης.

Το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ιταλία), δικαστήριο τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας, υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα με τα οποία ζητείται να διευκρινιστεί, αφενός, **αν η εθνική ρύθμιση συνιστά περιορισμό της ελευθερίας εγκατάστασης ή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που κατοχυρώνονται στα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ** και, αφετέρου, **αν είναι συμβατή με την αρχή προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης**.

Στις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Αθανάσιος Ράντος διατυπώνει την εκτίμηση ότι **η ιταλική ρύθμιση μπορεί να συνιστά περιορισμό των ελευθεριών που κατοχυρώνονται στα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ**, δεδομένου ότι η μείωση, μετά τη χορήγηση των αδειών παραχώρησης, των κρατικών πόρων που διατίθενται στους παραχωρησιούχους είναι ικανή να επηρεάσει την αποδοτικότητα των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν από αυτούς και να καταστήσει λιγότερο ελκυστική για αυτούς την άσκηση της δραστηριότητας των τυχερών παιγνίων. Ο γενικός εισαγγελέας εξετάζει, στη συνέχεια, **αν οι εν λόγω περιορισμοί είναι δυνατόν να δικαιολογηθούν από υπέρτερους λόγους γενικού συμφέροντος**.

¹ Άρθρο 1, παράγραφος 649, του νόμου 190 της 23ης Δεκεμβρίου 2014 (νόμου σταθερότητας για το 2015).

Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι η ρύθμιση των τυχερών παιγνίων καταλέγεται μεταξύ των τομέων εκείνων στους οποίους υφίστανται σημαντικές διαφορές ηθικής, θρησκευτικής και πολιτιστικής φύσης μεταξύ των κρατών μελών. Για τον λόγο αυτόν, τα κράτη μέλη απολαύουν ευρείας διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά την επιλογή του βαθμού προστασίας των καταναλωτών και της δημόσιας τάξης. **Εντούτοις, οι περιορισμοί τους οποίους επιβάλλουν τα κράτη μέλη πρέπει να δικαιολογούνται από υπέρτερους λόγους γενικού συμφέροντος και πρέπει επίσης να πληρούν την αρχή της αναλογικότητας.**

Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, η **εθνική ρύθμιση** εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο το οποίο έχει θεσπιστεί στο ιταλικό δίκαιο για την αποκατάσταση της ισορροπίας στον τομέα των τυχερών παιγνίων ². Η συγκεκριμένη ρύθμιση **επιδιώκει τον σκοπό της μείωσης της κερδοφορίας των τυχερών παιγνίων, προκειμένου να καταπολεμηθεί η διάδοση των παράνομων τυχερών παιγνίων και να προστατευθούν τα ασθενέστερα τμήματα του πληθυσμού από τις επιπτώσεις τους, ιδίως δε από τον κίνδυνο εξάρτησης.** Κατά τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα, **οι σκοποί αυτοί μπορούν εκ πρώτης όψεως να θεωρηθούν ως υπέρτεροι λόγοι γενικού συμφέροντος** ικανοί να δικαιολογήσουν περιορισμό της ελευθερίας εγκατάστασης ή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

Πάντως, **εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να διερευνήσει ποιοι είναι οι πραγματικοί σκοποί τους οποίους επιδιώκει η ιταλική ρύθμιση.** Ως προς το ζήτημα αυτό, ο γενικός εισαγγελέας διαπιστώνει ότι ο ιταλικός νόμος προέβλεπε όντως ότι η κυβέρνηση εξουσιοδοτούνταν να προχωρήσει σε αναδιοργάνωση των διατάξεων που ισχύουν στον τομέα των τυχερών παιγνίων, ωστόσο εκτιμά ότι η εθνική ρύθμιση η οποία μείωσε τους κρατικούς πόρους για τους παραχωρησιούχους μάλλον δεν επιδίωκε μια τέτοια γενική αναδιοργάνωση.

Το ιταλικό δικαστήριο είναι επίσης εκείνο που καλείται να ελέγξει την αναλογικότητα των περιορισμών και να κρίνει αν η εθνική ρύθμιση, στον βαθμό που μειώνει την κερδοφορία των τυχερών παιγνίων, είναι αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών τους οποίους επικαλείται η Ιταλική Κυβέρνηση, χωρίς να υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ των περιστάσεων τις οποίες οφείλει να εκτιμήσει το εθνικό δικαστήριο πρέπει οπωσδήποτε, κατά τον γενικό εισαγγελέα, να ληφθεί υπόψη ότι η επίμαχη ρύθμιση, καίτοι είναι προσωρινού και μερικού χαρακτήρα, όχι μόνο δεν αποτελεί μεμονωμένο μέτρο, αλλά εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο που ορίζει ο νόμος σταθερότητας για το 2015 και συνδέεται με τη λήψη πλήθους μέτρων, περιλαμβανομένων και μέτρων οικονομικής εξυγίανσης, σε εντελώς διαφορετικούς τομείς.

Όσον αφορά την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι η συμβατική σχέση μεταξύ των επιχειρήσεων και των αρμόδιων για το σύστημα παραχώρησης διοικητικών αρχών έχει «δυναμικό χαρακτήρα», γεγονός το οποίο επιτρέπει κρατικές παρεμβάσεις που δικαιολογούνται από σκοπούς δημοσίου συμφέροντος. Ως εκ τούτου, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι λόγω της ευμετάβλητης και αβέβαιης φύσης της νομοθεσίας περί τυχερών παιγνίων, σε συνδυασμό με τον προσωρινό χαρακτήρα της εισφοράς και τον περιορισμένο αντίκτυπο της στην αποδοτικότητα των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν από τους παραχωρησιούχους, η επίμαχη νομοθετική παρέμβαση πόρρω απέχει από το να χαρακτηριστεί έκτακτη ή απρόβλεπτη.

Εν κατακλείδι, κατά τον γενικό εισαγγελέα, **η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν απαγορεύει, κατ' αρχήν, εθνική ρύθμιση η οποία μειώνει, για ένα συγκεκριμένο έτος και για περιορισμένα ποσά, την προμήθεια η οποία έχει συμφωνηθεί σε σύμβαση παραχώρησης τυχερών παιγνίων που διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα.** Το αιτούν δικαστήριο είναι ωστόσο εκείνο που οφείλει να εξετάσει, στο πλαίσιο συγκεκριμένης εκτίμησης του συνόλου των σχετικών περιστάσεων, αν τηρήθηκε η αρχή αυτή.

² Νόμος 23 της 11ης Μαρτίου 2014, περί εξουσιοδότησεως της κυβέρνησης σχετικά με μέτρα για ένα πιο δίκαιο, διαφανές και προσανατολισμένο στην ανάπτυξη φορολογικό σύστημα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582